

ПРИНЦИПИ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ

**Циганов Олег
Григорович,**

кандидат технічних наук, доцент,
начальник науково-дослідного відділу
Державного науково-дослідного інституту
МВС України

**Бойко Іван
Володимирович,**

старший науковий співробітник
Державного науково-дослідного інституту
МВС України

У статті розкрито принципи, на яких ґрунтується державна політика України у сфері надання адміністративних послуг.

Ключові слова: принципи, державна політика, адміністративна послуга, органи публічної влади, суб'єкти звернення, суб'єкти надання адміністративних послуг, принципи надання адміністративних послуг.

У загальному розумінні термін *принцип* (від лат. *principium* – «першопочаток, основа») означає основне вихідне положення, засади якої-небудь наукової системи, теорії, ідеологічного напрямку і т. ін.; особливість, покладену в основу створення або здійснення чого-небудь, спосіб створення або здійснення чогось; переконання, норму, правило, яким керується хто-небудь у житті, поведінці, канон [1, с. 941].

Принципи є об'єктивними за природою і змістом, але за своїм виразом, оформленням і закріпленням (зокрема в нормах права) є фактом свідомості. Вони становлять собою прояв об'єктивних законів функціонування та розвитку суспільства в суб'єктивній формі, у суспільній свідомості [2, с. 124–125].

Для реалізації інтересів суспільства в найбільш важливих галузях життєдіяльності держава розробляє та здійснює відповідну політику.

Офіційне визначення терміна *державна політика* дається в рішенні Конституційного Суду України № 2-рп/99 від 2 березня 1999 року, де в абзаці 4 пункту 2 мотивувальної частини зазначено: «Під *державною політикою* розуміються стратегічні напрями діяльності держави в економічній, соціальній, гуманітарній, екологічній, правовій та інших сферах її внутрішнього життя, а також у сфері відносин з іншими державами на певну історичну перспективу. Засади внутрішньої і зовнішньої політики – це відправні ідеї, основні принципи стратегічної лінії діяльності держави у названих сферах. Вони є базою для проведення

політики органами виконавчої влади, зокрема Кабінетом Міністрів України» [3].

Згідно зі статтею 4 Закону України «Про адміністративні послуги» від 6 вересня 2012 р. № 5203-VI сучасна державна політика у сфері надання адміністративних послуг базується на таких принципах: 1) *верховенства права, зокрема законності та юридичної визначеності (комплексний принцип)*; 2) *стабільності*; 3) *рівності перед законом*; 4) *відкритості та прозорості*; 5) *оперативності та своєчасності*; 6) *доступності інформації про надання адміністративних послуг*; 7) *захищеності персональних даних*; 8) *раціональної мінімізації кількості документів і процедурних дій, що вимагаються для отримання адміністративних послуг*; 9) *неупередженості та справедливості*; 10) *доступності та зручності для суб'єктів звернень* [4].

Зауважимо, що наведені принципи державної політики у сфері надання адміністративних послуг сформовано на основі правових положень Основного Закону України, що встановлюють ключові принципи діяльності органів публічної влади (це зокрема статті 3, 19 та 92 Конституції України).

Розглядаючи перший із принципів діяльності органів державної влади у сфері надання адміністративних послуг – **принцип верховенства права, зокрема законності та юридичної визначеності**, необхідно наголосити, що цей принцип має комплексний характер. Тобто взагалі тут можна говорити про три взаємопов'язані та взаємообумовлені принципи: 1) *вер-*

ховенства права; 2) *законності*; 3) *юридичної визначеності*.

Принцип верховенства права є одним із найважливіших принципів у діяльності органів влади загалом та у сфері надання адміністративних послуг зокрема. Він належить до конституційних принципів. Так, Україна проголошується як правова держава, й відповідно до ч. 1 ст. 8 Конституції України в нашій державі визначається та діє принцип верховенства права [5].

Цей принцип означає панування права в життєдіяльності громадянського суспільства й у функціонуванні держави. Йдеться про визначальну роль права у стосунках між усіма учасниками суспільного життя, у життєдіяльності державних і недержавних організацій [6, с. 41–42]. Зазначений конституційний принцип повною мірою проявляється у його меті – утвердження такого правопорядку, який обмежує розсуд державної, передусім виконавчої влади, ставить її під контроль суспільства, створюючи для цього відповідні правові механізми [7].

Принцип верховенства права може бути розкрито лише за умови дотримання специфічних гносеологічних позицій щодо права: по-перше, повинно мати місце розрізнення права і закону; по-друге, право варто розглядати не як акт державної влади, а як соціальний феномен, пов'язаний з такими категоріями, як справедливість, свобода, рівність, гуманізм; по-третє, право має розглядатися в нерозривному зв'язку з правами людини [8].

Верховенство закону означає передусім верховенство правового за-

кону, оскільки не кожний закон є правовим. Відповідність змісту закону праву є ще однією ознакою принципу верховенства права, важливою рисою правової держави. Органи публічної влади при наданні адміністративних послуг повинні керуватися цим принципом, який зобов'язує їх не сліпо виконувати вимоги нормативного акта, а зважати на його відповідність вищим за юридичною силою нормам права.

Під час розгляду **принципу законності** слід зазначити, що він також має загальний характер, що впливає з ч. 2 ст. 6 Конституції України, в якій вказано: «Органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених Конституцією межах і відповідно до законів України». Крім того у ст. 19 Конституції України визначено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. При цьому Конституція України, як Основний Закон держави, має найвищу юридичну силу. Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України й повинні відповідати їй [5].

Щодо сфери надання адміністративних послуг принцип законності найбільш чітко виражено у статті 5 Закону України «Про адміністративні послуги», за якою виключно законами, які регулюють суспільні відносини щодо надання адміністративних послуг, установлюються: підстави для одержання адміністративної по-

слуги; суб'єкт надання послуги та відповідні його повноваження; перелік і вимоги до документів для отримання адміністративної послуги; платність або безоплатність послуги; граничний строк надання; перелік підстав для відмови в наданні послуги; перелік адміністративних послуг, що надаються в державі [4].

Отже, принцип законності при наданні адміністративних послуг – це здійснення всіх правових форм діяльності суб'єктами їх надання із суворим і неухильним дотриманням і виконанням законів та інших нормативно-правових актів, які регулюють сферу надання адміністративних послуг на основі й відповідно до норм права, природних прав та обов'язків людини і громадянина.

Ще однією складовою вказаного вище комплексного принципу є **юридична визначеність** (англ. *legal certainty*) – один з основних принципів адміністративного права, відповідно до якого всі суб'єкти права (зокрема суб'єкт надання адміністративної послуги та суб'єкт звернення за її отриманням) повинні керуватися у своїх діях нормативними правовими приписами. Цей принцип іноді іменують юридичною безпекою, юридичною стабільністю, передбаченістю та процедурною справедливістю.

Відповідно до цього принципу суб'єкти звернення за адміністративною послугою повинні мати змогу планувати свої дії з упевненістю, що знають про їх правові наслідки. Цей принцип вимагає, щоб правові акти заздалегідь оприлюднювалися, діяли на майбутнє, були ясними, простими, точними, чіткими і несуперечливими.

Застосування нормативно-правових актів суб'єктами надання адміністративних послуг повинне бути передбачуваним для суб'єктів звернення. *По-перше*, така передбачуваність збільшує автономію суб'єкта звернення щодо суб'єкта надання послуги, що зрештою забезпечує її свободу. *По-друге*, передбачуваність є раціональною засадою організації будь-якої нормативно-правової системи.

Принцип юридичної визначеності передбачає дотримання *принципу остаточності рішення*, під яким розуміється неприпустимість повторного розгляду вже розглянутої заяви (звернення) та матеріалів щодо надання адміністративних послуг. Повноваження суб'єктів надання адміністративних послуг переглядати рішення щодо їх надання повинні використовуватися тільки для виправлення адміністративних помилок, а не для заміни рішень щодо надання послуг.

Розглядаючи наступний принцип діяльності органів публічної влади у сфері надання адміністративних послуг – *принцип стабільності*, слід розуміти його як незмінність, збереження певного напрямку політики держави у сфері надання адміністративних послуг, яка повинна сприяти врегулюванню процесу розвитку системи надання таких послуг.

Цей принцип ґрунтується на стабільності державної політики щодо організаційно-правового регулювання сфери надання послуг, дотримання визначених на певний час орієнтирів у розвитку суспільства, які змінюються поступово, еволюційним шляхом. Це

дає змогу: *по-перше*, суб'єктам звернення за отриманням адміністративних послуг мати сталі інтереси, створювати певні перспективи у своїй діяльності; *по-друге*, стабільність державної політики має велике значення щодо наданих повноважень органів публічної влади, які здійснюють надання адміністративних послуг.

При наданні органами публічної влади послуг особливого значення набуває **принцип рівності перед законом**, який має загальний характер і закріплений у ст. 24 Конституції України, де вказано, що громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є **рівними перед законом**. Крім того ст. 21 Конституції України визначає, що оскільки права людини належать їй від народження, є невідчужуваними, тому немає людей із більшим чи меншим обсягом прав – усі люди від природи наділені одними і тими ж правами [5].

Принцип рівності громадян перед законом є однією з найзагальніших умов існування сучасних правових систем. Його закріплення вважається значним здобутком суспільства, зумовленим об'єктивно існуючими імперативами цивілізації. Передусім поява цього принципу пов'язана з розробкою правової доктрини, а пізніше – й теорій соціальної держави та громадянського суспільства.

Щодо сфери надання адміністративних послуг варто зазначити, що хоча, звичайно, суб'єкти надання таких послуг наділені владними повноваженнями, і тому насамперед від них залежить, як буде вирішено справу, проте саме суб'єкт звернення отримує реальні важелі впливу на вирі-

шення цієї справи. Принцип рівності перед законом вимагає також однакового ставлення посадових осіб органів публічної влади до суб'єктів звернення – фізичних чи юридичних осіб – щодо надання адміністративних послуг і дозволяє справедливу диференціацію правового регулювання лише в окремих питаннях.

Не може бути привілеїв чи обмеження прав суб'єктів звернення з боку органів публічної влади при отриманні адміністративної послуги за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками. Саме ці ознаки рівності перед законом закріплено і в ч. 2 ст. 24 Конституції України [5].

Дотримання *принципу відкритості та прозорості* в діяльності суб'єктів надання адміністративних послуг є невід'ємною характеристикою здійснення ефективного управління й обов'язковою умовою реформування держави шляхом демократичного розвитку. Підвищення рівня відкритості та прозорості в діяльності органів публічної влади сприятиме забезпеченню достовірності, оперативності й повноти інформації щодо надання адміністративних послуг і прийняття управлінських рішень, які зачіпають права та інтереси суб'єктів звернення за отриманням адміністративної послуги.

Відповідно до цього принципу ч. 11 ст. 9 Закону України «Про адміністративні послуги» передбачено забезпечення суб'єктом надання таких послуг вільного доступу до примі-

щень, в яких здійснюється прийом суб'єктів звернень, зокрема забезпечення належних умов для доступу осіб з обмеженими фізичними можливостями [4].

Цей принцип є основним у роботі центрів надання адміністративних послуг, оскільки він уможливує ефективну реалізацію принципу «єдиного вікна» та зменшує корупційні ризики.

Принцип оперативності та своєчасності означає передусім швидкість і чіткість прийняття управлінських рішень посадовими особами органів публічної влади щодо надання послуг суб'єктам звернення, а також оновлення нормативно-правових актів в умовах постійного розвитку системи надання адміністративних послуг.

Цей принцип вимагає від суб'єктів надання постійного оновлення правового механізму щодо надання адміністративних послуг, швидкого реагування на нові тенденції суспільних відносин і необхідність надання їм формальної визначеності. У правотворчому процесі цей принцип забезпечує також своєчасне скасування нормативно-правових актів, що застаріли чи суперечать чинному законодавству, створюють юридичні колізії у сфері надання адміністративних послуг.

Проявом принципу оперативності та своєчасності є встановлення правовими нормами строків вчинення дій суб'єктами правових відносин, якими є посадові особи органів публічної влади, що надають адміністративні послуги та розглядають адміністративну справу впродовж

розумного строку, тобто у найкоротший строк, достатній для її вирішення, з дотриманням вимог, установлених Законом України «Про адміністративні послуги», – інакше кажучи, своєчасно до настання обставин, за яких буде втрачено сенс у прийнятті відповідного адміністративного акта.

Наступним принципом діяльності органів публічної влади у сфері надання адміністративних послуг є **принцип доступності інформації про надання адміністративних послуг**.

Відповідно до ст. 14 Закону України «Про інформацію» під інформацією про товар (роботу, послугу) слід розуміти відомості та/або дані, які розкривають кількісні, якісні та інші характеристики товару (роботи, послуги) [9].

Щодо сфери надання адміністративних послуг принцип доступності інформації означає достовірність, повноту і своєчасність подання органами публічної влади відомостей про адміністративні послуги та порядок їх надання, а також іншої важливої для суб'єктів звернення відповідної інформації, зокрема щодо порядку функціонування суб'єктів надання адміністративних послуг.

Цей принцип виражається не лише в інформації та спрямованості її змісту, але і в її доступності якомога ширшому колу заінтересованих суб'єктів, охоплюючи й осіб з обмеженими можливостями та приналежних до мовних меншин, а також інші міноритарні чи потенційно вразливі соціальні групи [10, с. 91].

Принцип, що розглядається, означає також можливість отримання

суб'єктами звернення інформації різними способами про адміністративні послуги. Так, відповідно до статті 6 Закону України «Про адміністративні послуги» отримання суб'єктами звернення інформації про послуги та порядок їх надання забезпечується шляхом надання їм безоплатного доступу до Реєстру адміністративних послуг, розміщеного на Урядовому порталі, функціонування цілодобової Урядової телефонної довідки та інформування таких суб'єктів через засоби масової інформації.

З точки зору доступності інформації про надання послуг, особливо важливими є спеціальні приписи Закону України «Про адміністративні послуги» щодо інформаційної картки адміністративної послуги (ч. 2 ст. 8 Закону), а також норми цього Закону, які визначають функціонування специфічних інформаційних ресурсів у сфері адміністративних послуг – Реєстру адміністративних послуг (ст. 16 Закону) та Єдиного державного порталу адміністративних послуг (ст. 17 Закону) [4].

Одним із визначальних принципів державної політики у сфері надання адміністративних послуг є **принцип захищеності персональних даних**. Його ще можна назвати загальноправовим, оскільки правовою основою цього принципу є Конституція України, ч. 2 ст. 32 якої проголошує: «Не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини» [5].

Також п. 3 ч. 9 ст. 9 Закону України «Про адміністративні послуги» визначає, що суб'єкт надання адміністративної послуги, підприємства, установи або організації, що належать до сфери його управління, володіють документами або інформацією, необхідними для надання адміністративної послуги, зобов'язані відповідно до закону забезпечити зберігання та захист інформації, отриманої в результаті надання адміністративної послуги [4].

У Законі України «Про захист персональних даних» від 1 червня 2010 р. № 2297-VI визначено: *персональні дані* – це відомості чи сукупність відомостей про фізичну особу, яка ідентифікована або може бути конкретно ідентифікована [11]. Відповідно до п. 2 ст. 11 Закону України «Про інформацію» основними персональними даними про особу є: національність, освіта, сімейний стан, релігійна приналежність, стан здоров'я, адреса, дата і місце народження [9].

Слід зауважити, що при наданні адміністративних послуг саме і використовуються персональні дані про суб'єктів звернення. У ході використання цих персональних даних, що піддаються автоматизованій обробці, мають забезпечуватися такі вимоги щодо них: а) отримуватися та оброблятися сумлінно та законно; б) зберігатися для визначених і законних цілей та не використовуватися в спосіб, не сумісний із цими цілями; в) бути адекватними, відповідними та ненадмірними стосовно цілей, для яких вони зберігаються; г) бути точними та в разі необхідності оновлюватися; д) зберігатись у формі, яка дозволяє

ідентифікувати суб'єктів даних не довше, ніж це необхідно для мети, з якою такі дані зберігаються [12].

Таким чином, принцип захищеності персональних даних суб'єктами надання адміністративних послуг передбачає здійснення комплексу правових, адміністративних, організаційних і технічних заходів, а також підтримку дисципліни доступу, яка виключає несанкціоноване отримання інформації про суб'єктів звернення.

Наступний принцип, на якому базується державна політика у сфері надання адміністративних послуг, – ***принцип раціональної мінімізації кількості документів і процедурних дій, що вимагаються для отримання адміністративних послуг.***

Цей принцип передбачає спрощення процедури отримання адміністративних послуг. Насамперед це стосується чітко визначеного переліку документів, необхідних для отримання такої послуги. Так, відповідно до цього принципу ч. 6 ст. 9 Закону України «Про адміністративні послуги» установлюється заборона вимагати від суб'єкта звернення документів або інформації для надання адміністративної послуги, не передбачених законом. Також ч. 7. ст. 9 цього Закону вказує, що суб'єкт надання адміністративної послуги не може вимагати від суб'єкта звернення документів або інформації, що перебувають у володінні суб'єкта надання адміністративних послуг або у володінні органів публічної влади. Для отримання адміністративної послуги суб'єкт звернення у випадках, передбачених

законом, подає документи (якщо відомості, що містяться в них, не внесені до відповідних інформаційних баз, в обсязі, достатньому для надання адміністративної послуги) [4].

Зауважимо, що механізм реалізації розглядуваного принципу закладено також у пп. 1, 3 Вимог до підготовки технологічної картки адміністративної послуги, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30 січня 2013 р. № 44. Така картка, що містить інформацію про порядок надання адміністративної послуги суб'єктом надання такої послуги, готується і затверджується зазначеним суб'єктом з урахуванням критерію мінімізації дій суб'єкта звернення, а також витрат часу та інших ресурсів суб'єкта надання адміністративної послуги [13].

Принцип неупередженості та справедливості є похідним від розглянутого нами вище принципу рівності людей перед законом, оскільки при наданні певному суб'єктові звернення за отриманням послуг, не передбачених законом, і невмотивованих переваг принцип рівності порушується.

Принцип неупередженості та справедливості також має комплексний характер, оскільки тут можна говорити про два взаємопов'язані та взаємообумовлені принципи – неупередженості та справедливості.

Щодо сфери діяльності, яка розглядається, принцип об'єктивності, неупередженості можна розглядати як безстороннє, повне та обґрунтоване вирішення справи про надання адміністративної послуги на основі зіставлення одержаних документів,

даних, матеріалів, достовірної інформації з нормами законодавства, основними положеннями, інструкціями та розпорядженнями, що регулюють зазначену діяльність із надання послуг та дії посадових осіб при її виконанні. Неупередженість у ході надання адміністративних послуг забезпечує реальне відображення фактів і явищ у ході розгляду справи щодо надання такої послуги, убезпечує суб'єктів звернення від волонтаризму, неправомірних дій і свавільних рішень з боку суб'єктів надання адміністративних послуг.

Термін *справедливість* (від лат. *justitia*) – це соціально-етична та морально-правова категорія, один з основних принципів права. І за змістом, і за етимологією *справедливість* сходиться до права, позначає наявність у соціальному світі правових засад і виражає їх правильність, імперативність і необхідність [14, с. 604].

Принцип справедливості при наданні адміністративних послуг постає визначальною ознакою і невід'ємним механізмом регулювання відносин між суб'єктами надання та суб'єктами звернення за отриманням цих послуг, підтриманням взаємоповаги між вказаними суб'єктами, необхідністю гармонізації різних протилежних інтересів цих суб'єктів. Зазначений принцип не допускає будь-якої неправомірної заінтересованості органів публічної влади, а також їх посадових осіб у результатах розгляду заяви суб'єкта звернення за отриманням адміністративної послуги, а також здійснення відповідних адміністративно-розпорядчих дій і прийняття позитивних рішень

щодо надання такої послуги конкретній фізичній чи юридичній особі приватного права, якщо це пов'язано або може бути пов'язано з їх особистою, прямою чи опосередкованою (непрямою) заінтересованістю у результатах розгляду надання адміністративної послуги або з інтересами їх близьких родичів. Крім того посадові особи органів публічної влади при наданні послуг суб'єктам звернення мають прагнути досягнення справедливого балансу між правами та свободами людини і громадянина та загальними інтересами суспільства.

Важливим принципом, на якому базується діяльність органів державної влади у сфері надання адміністративних послуг, є також **принцип доступності та зручності для суб'єктів звернень**. Цей принцип охоплює сукупність чинників і критеріїв, що забезпечують можливість доступу до адміністративних послуг якомога більшої кількості їх потенційних споживачів (суб'єктів звернення) у максимально комфортний та прийнятний для них спосіб [10, с. 102].

Зауважимо, що терміни *доступність* і *зручність* не є тотожними. У найзагальнішому розумінні перше слово має значення «той, що підходить багатьом, усім; який відповідає силам, здібностям, можливостям кого-небудь» [15, с. 390]. Щодо сфери надання адміністративних послуг доступність означає фактичну можливість фізичних та юридичних осіб звернутися за адміністративною послугою до суб'єкта їх надання.

У свою чергу термін *зручність* означає: 1) можливість задоволення

яких-небудь потреб; 2) те, що робить щось зручним у користуванні, полегшує побут (про пристрої, обладнання і т. ін.); вигідне [16, с. 718]. Для нашого випадку зручність означає урахування органами публічної влади інтересів та потреб суб'єктів звернення в процесі надання адміністративної послуги.

Основні гарантії доступності та зручності для суб'єктів звернення одержання адміністративних послуг визначено у самому Законі України «Про адміністративні послуги»: у статті 9 цього Закону передбачено, що ці послуги можуть надаватись органами публічної влади безпосередньо, через центри надання адміністративних послуг (далі – Центри) та/або через Єдиний державний портал адміністративних послуг. Також закладено можливість для усунення територіального монополізму: фізична особа, зокрема фізична особа – підприємець, має право на отримання адміністративної послуги незалежно від реєстрації її місця проживання чи місця перебування (окрім обмежень за законом). Так само передбачено, що заява на отримання адміністративної послуги може надаватися суб'єктом звернення у письмовій чи усній формі. При цьому письмова заява може бути надана суб'єктові надання адміністративної послуги особисто, надіслана поштою або у випадках, передбачених законом, – за допомогою засобів телекомунікаційного зв'язку.

Важливим для дотримання критерію доступності послуги є положення, за яким суб'єкт надання адміністративних послуг забезпечує

можливість безоплатного одержання суб'єктами звернення у достатній кількості бланків заяв і документів, необхідних для звернення за послугою (зокрема одержання бланків з веб-сайтів органів і в Центрах), а також забезпечує вільний доступ до своїх приміщень, в яких здійснюється прийом відвідувачів, зокрема належні умови для доступу осіб з обмеженими фізичними можливостями [4].

Положення щодо зручності та доступності надання послуг у Центрах відображено й у підзаконних актах – насамперед у Примірному регламенті Центру, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 1 серпня 2013 р. № 588. Це стосується і місця розташування приміщення Центру, і вимог до облаштування його частин – секторів інформування, очікування та обслуговування і, нарешті, порядку прийому заяви, інформування про результат опрацювання справи (вхідного пакета документів) тощо [17].

Таким чином, проаналізовані нами принципи державної політики у сфері надання адміністративних послуг, які закріплені у ст. 4 Закону України «Про адміністративні послуги», постають як відправні ідеї, керівні засади, основні правила стратегічної лінії діяльності Української держави в зазначеній сфері. Вони визначають загальну спрямованість реалізації органами виконавчої влади своїх повноважень, здійснення завдань щодо подальшого розвитку системи надання адміністративних послуг в Україні.

Список використаних джерел:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2002. – 1440 с.
2. Атаманчук Г. В. Государственное управление (организационно-функциональные вопросы) : учебное пособие / Г. В. Атаманчук. – М.: ОАО «НПО «Экономика», 2000. – 302 с.
3. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Президента України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про тимчасову заборону підвищення цін і тарифів на житлово-комунальні послуги та послуги громадського транспорту, що надаються громадянам України» (справа про комунальні послуги) від 2 березня 1999 р. № 2-рп/99 (м. Київ, 2 березня 1999 р. Справа № 1-18/99) // Офіційний вісник України. – 1999 – № 10. – Ст. 61.
4. Про адміністративні послуги: Закон України від 6 вересня 2012 р. № 5203-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013 – № 32. – Ст. 409.
5. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
6. Конституція України: Науково-практичний коментар / [В. Б. Авер'янов, О. В. Батанов, Ю. В. Баулін та ін.] ; ред. кол. В. Я. Тацій, Ю. П. Битяк, Ю. М. Грошевой та ін. – Харків: Видавництво «Право»; К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. – 808 с.
7. Козюбра М. І. Верховенство права і Україна / М. І. Козюбра // Право України. – 2012. – № 1–2. – С. 30–63.
8. Козюбра М. І. Принцип верховенства права та вігчизняна теорія і практика / М. І. Козюбра // Українське право: Матеріали міжнародної конференції «Верховенство права: питання теорії та практики» – 2006. – № 1. – С. 15–23.

9. Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 р. № 2657-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1992 – № 48. – Ст. 550.

10. Науково-практичний коментар до Закону України «Про адміністративні послуги» / За заг. ред. В. П. Тимошука. – К.: ФОП Москаленко О. М. – 392 с.

11. Про захист персональних даних: Закону України від 1 червня 2010 р. № 2297-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 34. – Ст. 481.

12. Про ратифікацію Конвенції про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних та Додаткового протоколу до Конвенції про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних стосовно органів нагляду та транскордонних потоків даних: Закон України від 6 липня 2010 р. № 2438-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 46. – Ст. 542.

13. Про затвердження вимог до підготовки технологічної картки адміністративної послуги: постанова Кабінету Міністрів України від 30 січня 2013 р. № 44 // Офіційний вісник України. – 2013. – № 9. – Ст. 333.

14. Юридична енциклопедія : в 6 тт. / редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. – К.: «Укр. енцикл.», 1998. – Т. 5: П-С. 2003 – 736 с.

15. Словник української мови : в 11 т. – К.: Наукова думка, 1971. – Т. 2. – 550 с.

16. Словник української мови : в 11 т. – К.: Наукова думка, 1972. – Т. 3. – 744 с.

17. Про затвердження Примірного регламенту центру надання адміністративних послуг: постанова Кабінету Міністрів України від 1 серпня 2013 р. № 588 // Офіційний вісник України. – 2013. – № 66. – Ст. 2396.

Цыганов О. Г., Бойко И. В. Принципы предоставления административных услуг.

В статье раскрыты принципы, на которых основывается государственная политика Украины в сфере предоставления административных услуг.

Ключевые слова: принципы, государственная политика, административная услуга, органы публичной власти, субъекты обращения, субъекты предоставления административных услуг, принципы предоставления административных услуг.

Tsyganov O. G., Boiko I. V. Principles of providing administrative services.

The article reveals the principles that inspire the state policy of Ukraine in the sphere of rendering administrative services.

Keywords: principles, public policy, administrative services, public bodies, entities of appeal, the entities providing administrative services, the principles of provision of administrative services.

Стаття надійшла до редакції 22.10.2013